

การเตรียมความพร้อมของ สถานพยาบาลในการรับมือโควิด-19 โดยใช้กลไกและระบบสนับสนุน 2P Safety

Highlight

- ยุทธศาสตร์ความปลอดภัยของผู้ป่วยและบุคลากรสาธารณสุข (2P Safety) เป็นยุทธศาสตร์ที่กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) ได้ประกาศใช้ โดยมีสถานพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก และมีสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) หรือ สรพ. เป็นผู้พัฒนากลไกการขับเคลื่อน
- เป้าหมายหลักของ 2P Safety คือการมุ่งไปสู่ระบบบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยสำหรับทุกคน ซึ่งในสถานการณ์โควิด-19 แพ้ระบาด พบว่าระบบบริการของสถานพยาบาลมีการปรับเปลี่ยนไป เพื่อให้ผู้รับบริการและผู้ให้บริการปลอดภัยจากโควิด-19
- จากการประเมินพบว่า การกำหนดมาตรการและการนำมาดัดแปลงไปสู่อุปกรณ์ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการรับมือโควิด-19 ของสถานพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการ 2P Safety กับสถานพยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมนั้นไม่แตกต่างกันมาก และคล้ายคลึงกับสถานพยาบาลในต่างประเทศ
- มาตรการการรับมือโควิด-19 หลายมาตรการอาจส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยกลุ่มใหญ่ที่ไม่ได้ป่วยด้วยโรคติดเชื้อโควิด-19 เช่น การให้บริการรักษาทางไกลแก่ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง การเลื่อนผ่าตัดผู้ป่วยไม่ฉุกเฉิน การหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ใหม่มาปฏิบัติงานบางอย่างที่ไม่เคยทำมาก่อนเพื่อทดแทนกำลังคนที่ไปปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19 ฯลฯ
- สถานพยาบาลส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงการปรับปรุงแนวปฏิบัติภายใต้กลไกและเครื่องมือในยุทธศาสตร์ความปลอดภัยฯ
- สถานพยาบาลบางส่วนไม่ทราบถึงการจัดการอบรมที่เกี่ยวข้องกับ 2P Safety ที่ถูกจัดขึ้นโดยสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) ซึ่งอาจเกิดจากการเลือกใช้สื่อหรือช่องทางในการสื่อสารที่ไม่เหมาะสมกับผู้รับสาร

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ผู้บริหารและบุคลากร
รวม **101** คน
จากสถานพยาบาล **20** แห่ง
(โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาล
ทั่วไป โรงพยาบาลศูนย์
โรงพยาบาลเอกชน ฯลฯ)

เก็บข้อมูลระหว่าง

เดือนกรกฎาคม 2564
ถึงเดือนมกราคม 2565

ข้ออภิปรายต่อผลการประเมิน

- ① ในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 การตัดสินใจใช้มาตรการต่างๆ ของสถานพยาบาลเกือบทั้งหมดอยู่บนความไม่แน่นอน ดังนั้นการสื่อสารและให้โอกาสประชาชนทั่วไปหรือผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลประกอบการพิจารณาหรือตัดสินใจกำหนดมาตรการ จะทำให้เกิดความเข้าใจ ไว้วางใจ และเป็นการแบ่งปันความรับผิดชอบต่อมาตรการและผลกระทบที่เกิดขึ้น
- ② การสื่อสารภายในสถานพยาบาลนอกจากการใช้กลไกเดิมที่มีอยู่แล้ว ผู้กำหนดมาตรการควรสื่อสารด้วยความโปร่งใส อย่างมีกลยุทธ์ เพื่อให้กำลังใจ ลดความตื่นตระหนกและความเครียดของบุคลากรและควรเพิ่มช่องทางในการสื่อสารกับหน่วยงานอื่นๆ และประชาชนในชุมชนให้มากขึ้นกว่าในอดีต
- ③ การกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินมาตรการควรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำกับติดตามและประเมินผลในมาตรการที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยโรคอื่นๆ ที่ไม่ใช่ผู้ป่วยโควิด-19 เพราะเป็นผู้ป่วยกลุ่มใหญ่ที่สุดและมีโอกาสเกิดผลกระทบสูงต่อระบบสุขภาพในอนาคต เพื่อที่จะได้สร้างองค์ความรู้เพื่อนำมาปรับปรุงมาตรการที่ดำเนินการแล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงสาธารณสุขและคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายความปลอดภัยฯ

คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วย

ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความปลอดภัยฯ

ปรับปรุงเครื่องมือและกลไกภายใต้ยุทธศาสตร์ความปลอดภัยฯ

- 1) ควรคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยทั้งผู้ป่วยติดเชื้อโควิด-19 และผู้ป่วยด้วยโรคอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบจากการปรับระบบการให้บริการในช่วงที่โควิด-19 แพร่ระบาด โดยออกคำแนะนำหรือสนับสนุนสถานพยาบาลให้สร้างระบบการกำกับติดตาม และประเมินผลกระทบจากมาตรการอย่างเป็นระบบ
- 2) ควรใช้ประเด็นโรคอุบัติใหม่ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความปลอดภัยฯ เช่น การสนับสนุนให้เกิดระบบ/วิธีการสร้างบุคลากรสาธารณสุขในช่วงที่มีการระบาดของโควิด-19 ให้มีศักยภาพและมีความตระหนักด้านความปลอดภัยหรือการใช้ความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเพื่อสะท้อนเรื่องความปลอดภัยในการให้บริการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด เป็นต้น
- 3) ควรปรับปรุงเครื่องมือและกลไกภายใต้ยุทธศาสตร์ความปลอดภัยฯ ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์และนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขและรัฐบาล เช่น การปรับคำนิยามของสถานพยาบาลให้หมายรวมถึง บ้านของผู้ป่วย โรงแรม และสถานที่ชุมชนอื่นที่เป็นที่พักของผู้ป่วยชั่วคราว เป็นต้น พร้อมทั้งมีการกำกับติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือและกลไกภายใต้ยุทธศาสตร์ความปลอดภัยฯ อย่างสม่ำเสมอ
- 4) ควรปรับวิธีในการสื่อสารนโยบาย/ข้อมูลไปยังสถานพยาบาลให้มีกลยุทธ์ที่เหมาะสม มีความชัดเจน รวดเร็ว และเข้าถึงง่าย เช่น การสื่อสารข้อมูลหรือเผยแพร่เอกสารผ่านช่องทางออนไลน์ เป็นต้น และควรมีการกำกับติดตามและประเมินผลการประสิทธิผลในการสื่อสารของหน่วยงานส่วนกลางอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะต่อสถานพยาบาล

สื่อสารแบบสองทางทั้งภายในสถานพยาบาลและนอกสถานพยาบาล

สร้างระบบการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

- 1) ควรสร้างกลยุทธ์และเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้เกิดการสื่อสารแบบสองทาง (Two way communication) ทั้งภายในสถานพยาบาล และนอกสถานพยาบาล (ระหว่างสถานพยาบาลกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประชาชนในพื้นที่) เกี่ยวกับสถานการณ์และมาตรการต่างๆ ที่นำมาใช้ในการรับมือกับการระบาดของโควิด-19 ของสถานพยาบาล
- 2) ควรสร้างระบบการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยการกำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากการปรับระบบการให้บริการทางสาธารณสุขในช่วงที่มีการระบาดของโควิด-19 ทั้งผู้ป่วยติดเชื้อและผู้ป่วยด้วยโรคอื่นๆ
- 3) ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือผู้ป่วยในการกำหนดมาตรการของสถานพยาบาล เช่น การตัดสินใจผ่านคณะกรรมการที่ปรึกษาโรงพยาบาลที่มีบุคคลในชุมชนรวมอยู่ด้วย เป็นต้น

เกี่ยวกับการศึกษา

- 1) โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP) ได้ดำเนินการประเมินโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ 1) การทบทวนเอกสารอย่างมีขอบเขต โดยคัดเลือกเอกสารที่เผยแพร่ระหว่าง 1 มกราคม พ.ศ. 2563 ถึง 31 สิงหาคม พ.ศ. 2564 และเกี่ยวข้องกับมาตรการของสถานพยาบาลในระดับโรงพยาบาลชุมชนขึ้นไปหรือเทียบเท่าเพื่อรับมือ/เตรียมความพร้อมรับมือกับโรคติดเชื้อโควิด-19 หรือมาตรการของสถานพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขผู้ป่วยหรือผู้เยี่ยมชม 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการอภิปรายกลุ่ม (Focus group discussion)

สแกน QR code เพื่อติดตามงานวิจัย

เอกสารฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง "การประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ความปลอดภัยของผู้ป่วยและบุคลากรสาธารณสุข พ.ศ. 2561-2564 และการรับมือกับสถานการณ์โรคติดเชื้อโคโรนา 2019"

โดย วิจารณ์ ล้วนคงสมจิตร, ภญ.บุศดี โสบุญ, นกมล พิมสาร, ปภาดา ราษฎร์, ดร. นพ.ศ ตีระวัฒนานนท์, ดร. ภญ.ศรีเพ็ญ ดันติเวช

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจาก สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน)

ผู้เขียน

ปภาดา ราษฎร์, นพ.ศ ตีระวัฒนานนท์, ภญ.บุศดี โสบุญ, วิจารณ์ ล้วนคงสมจิตร, ดร. นพ.ศ ตีระวัฒนานนท์ และพญ.ปิยวรรณ ลิ้มปัญญาเลิศ

HITAP เป็นองค์กรวิจัยภายใต้สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ศึกษาผลกระทบทั้งบวกและลบจากการใช้เทคโนโลยีหรือนโยบายด้านสุขภาพ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจด้านนโยบายของภาครัฐ เช่น คณะอนุกรรมการพัฒนาปัญญาหลักแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นต้น รวมถึงทำการประเมินเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ ในองค์กรภาครัฐ

หน่วยงานที่สนใจรับ Policy brief ฉบับพิมพ์สมัครได้ที่ comm@hitap.net โดยระบุชื่อ-ที่อยู่ เพื่อจัดส่ง

ท่านที่สนใจรับ Policy brief ฉบับ PDF สมัครได้ที่ comm@hitap.net โดยระบุชื่อ-อีเมล เพื่อจัดส่ง

หรือดาวน์โหลด Policy brief ฉบับอื่น ๆ ได้ที่ <https://www.hitap.net/resources/downloads>

ติดต่อ:

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP) อาคาร 6 ชั้น 6 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์: 0-2590-4549, 0-2590-4374-5
โทรสาร: 0-2590-4369

อีเมล: comm@hitap.net

เว็บไซต์: www.hitap.net

งานนี้ได้รับอนุญาตภายใต้ครีเอทีฟคอมมอนส์ แสดงที่มา ไม่ใช้เพื่อการค้า ไม่ดัดแปลง

HITAPTHAILAND

HITAP_THAI

HITAP THAI

HITAP.NET

